

Locuint'a Redactorului

Cancelari'a Redactionii

in
Strat'a tragatorului [Lő-
vésztosa], Nr. 8.Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decât numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federationii.”
Articlii tramai si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIONEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune

Pre trei lune . . . 3 fl. v.
Pre sase lune . . . 6 „ „
Pre anulu intregu . 12 „ „

Pentru Roman'i'a :

pra a. intregu 30 Fr. = 80 Lei n
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni :

10 cr. de linia si 30 cr. taos'a tim-
brale pentru tesoc-care publica-
tiune separatu. In loculu deschis
20 cr. de linia.

Un exemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 25./13. maiu, 1872.

De câte-va zile se vorbește meru de criza ministeriale atât în Cis-cătu și în Translăitani'a. Se dăce că coconulu principe Auersperg ar' ave mare trebuința de unu „spiritus familiaris“ în person'a cavalierului de industria Weiss, pre care ar' vre să-lu veresca în consiliulu ministeriale, și că d'în acesta causa unii d'în collegii actuali ai ministrului presiedinte vrendu a-i paraliză intentiunea lucra în contra i și estu-modu contribuescu la grabirea crizei ministeriale. Vom vedé ce va fi.

Despre criza ministeriale unguresca, — ce deocamdata nu ar' fi încă acuta, — unu corresp. d'în Vienn'a allu diuariului „Politica“ afla, că aceea ș'ar fi nascutu în urmarea allarmatoriilor sciri sosite d'în Zagrabia (Agram) despre ominos'a ferebere ce domnesce între poporu în Croati'a. Caus'a agitatiunii este necuviincios'a purcedere a locutenentelului banale Vacanovicu și a organeloru salle la conscriptiunea electorale. Înca pre timpulu candu negociatiunile cu barbatii de incredere ai Croatoru se curmassera, una fractiune în consiliulu ministeriale — Slavi, Kercapoli și Bitto — luasse resolutiunea d'a se retrage de la resorturile lor, dar' că întrevinendu contele Andrásy, acesti domni ar' fi revenitu de la propusulu lor. Acum acesti ministri ar' fi reinnoitu resolutiunea lor dupa ce se convinsera (numai acum, dupa atât'a amaru de timpu ?) că dissolverea camerei croatice n'au fostu dictata de necesitate și că interitiunea Croatoru și anume a celor mai moderati nu se pote atribui d'cātu numai neintellepteloru mesure alle Dlai Lonyai. D. corresp. nu cunosce bine pre dd. ministri ung., acesti-a toti se țiang cu mană ou peciora de atran'a ministeriale, încâti neci cu carligulu nu se potu trage d'acolo. Numai nou'a camera i va stracoră prin ciuru seau de s'ar intemplă ca să i-se dăe drumulu coconului Auersperg, carele dupa legile atraciunii ar' trage totodata dupa sine și pre coconulu Andrásy, atunci firesce că si mai nainte de deschiderea camerei, coconasii nostri translăitani înca ar' merge, ca si calulu motiului pre ripa. De pagubitu i-ar' pagubi reactiunea, dar' noue ni ar' placé cum mergu si înca cu o d'i mai nainte.

De la guverne lucrurile pretindu respunsu, si cestiunile deslegare. Nu numai opiniunea publica li cere respunsu și deslegare, ci inse si guvernele au consciința acestei detorințe. Membrii ambeloru guverne ostrunguresci, în Cis- ca si în Translăitani'a, trebue ca pre tota diu'a să-si dăca : noi intrandu în functiune, seau venindu la potere, gasiramu situatiunea cutare si cutare, am vrutu să o schimbămu în modulu cutare, dar' pana acum nu am schimbătu-o înca dupa placulu nostru, cum si candu în fine vomu face acest'a ? Aci e aci. Acestu sentiementu trebue să torturedie pre membrii ambeloru guverne ostrunguresci, pre unii mai multu decâtu pre altii ; differința apoi se urca pana la contrastu pronunțiatu si daca contrastulu nu se ecilibredia prin actiune, atunci nu regiunile ministeriale este — criza. D. Auersperg, neci dupa victori'a d'în Cehi'a nu isbutesce a face ordine în Cislăitani'a. Cehii interritati, Polonii nemultumiti. Clericali si feudali coalisati cu nationalii, adeca eleminte oppuse înca collidera spre restornarea clicei auersperg-andrassiane. În Translăitani'a, Croati'a, bub'a Ungariei, sparta si mai reu de Lonyai, însufia ingrigire ; — cestiunea de nationalitate cere imperiosu deslegare ; virilitatii în municipie si comune facu a tîpă la ceriu poporatiunile, pentru vatemarea sacrilega a dreptului de egalitate. Ce resulta d'aici ? nehamnic'a guvernatorilor si defectele pactului d'în 1867. Că acestu-a să se pota reformă spre multumirea comuna a totoruru factoriloru a marei majoritati, era nu numai a micei minoritati, mai nainte de tote : Josu sustienutorii sistemului actuale ! Josu falsu-aplicatorii si explotatorii pactului dualisticu ! Susu federalistii, distribuitorii drepturiloru egali !

Consiliulu federale allu Elvetiei au conchiamatu, pre diu'a de 27. maiu, adunarea federale. Scopulu acestei convocatiuni straordenaria este

comunicarea officiala a rezultatului votării a sup'ra revisiunii constitutiunii federale, pote fi că domnii consiliari federali se voru consultă si a sup'ra ulterioarei conduse a loru dupa lectiunea capetata pentru tendintiele lor centralisatorie. Este de interesu a cunosce statistica votisarii. Cantonele nemtiesci, aplecate a primu revisiunea si prin urmare centralisatiunea, Zurich, Bern, Glarus, Solothurn si Basilea numera 1,524,190 suflete ; Cantonele oppositiionali respingutorie, franceze si nemtii catolici : Luzern, Uri, Zug, Friburg, Switz Obwalden, Nidwalden, Appenzell intra Rhodanu, Graubunden si Wallis : 554,944 suflete, si cantonele oppositiionali italice Waadt, Noucastellu, si Genf 542,477 suflete si izu fine cantonulu Appenzellu extra Rodanu, 48,734 suf. Sum'a totale a sufleteloru în cantonele respingutorie 1,146,155 suf. adeca cantonele cari avura onorea d'a succumbe (a cadé) numera 378,035 suflete mai multu. Fenomenulu se aplica prin absentarea votantiloru, ceea ce înca însemna respingere.

Discursulu funebru pronunțiatu de d. Const. Esarcu că d'în partea societății pentru înviat'ura poporului romanu cu ocasiunea immormentării repausatului Heliade Radulescu.

D-lorusi pre iubiti concetatiani.

Posteritatea incepe asta-di pentru marele barbatu alu Romaniei I. Heliade Radulescu, si vine a depune cunun'a nemuririi pre numele celui mai illustru d'intru fiii sei.

Provedinti'a tramite d'în candu în candu natiuniloru genieri exceptionali, cari concentra, resuma si încarnăza intr'insii tote aspiratiunile, tote sperantiele, tote sentiementale, tote sugeratiie, tote grefiile lor, care le deschide perspectivele viitorului în cari se va aventă una seria de generatiuni succesive ; cari ieu una natiune intrăga în bratiile lor puternice că s'o încaldiesca la foculu animei lor, că s'o lumineze la radiiele sciintiei divine ce Damnedierea a depusu intr'insii si să-i dăe unu aventu a carui-a impulsione se va sentă mai multi seculi.

Acelu-a ce se afla înaintea nostra, iubiti concetatiani, fu unulu d'în acele genieri exceptionali. În timpu de una jumetate de seculu elu brazdu în tote sensurile si în tote directiunile, solulu patriei, si aruncă pretotindeni, cu mană fecunde, semintie abundante de lumina, de adeveru si de viétia. În timpu de una jumetate de seculu elu facu să tréca sufletulu seu în sufletulu natiunii si conduse, instrui, emotionă, încantă, intusiasma pre contimpurarii sei că profsore, că literatore, că poetu, că cugetatoriu, că publicistu, că omu de Statu.

Scoalele romane, dice unu eminentu publicistu *), teatrulu romanu, literatur'a romana, limba romana, patri'a romana, voru pomeni în vecii veciloru, Heliade ! Heliade ! Heliade ! Heliade ! Heliade pretotindeni. Heliade în tote, Heliade a implutu tote si a fostu în tote una jumetate de seculu intregu.

Nu veniu a face biografi'a intrăga a illustrului barbatu ale carui-a remasție mortale avemu înaintea nostra. A face completu acésta biografia este a scrie istori'a intrăga a întregi Romanie în timpu de una jumetate de seculu în tote directiunile activității sale. Voiu schitiă numai, în trasurile sale principale, viétia marelui literatore si marelui propagatoru alu atătoru mari si fecundatoru ideii.

Ionu Heliade se nascu în Tergoviste la 6 Ianuaru, 1802. Primele sale studii pre la dascalii greci d'în acea epoca, primele sale încercări poetice înca de la verst'a de noue ani, denotă una inteliginția precoce, una natura superiora. Vocatiunea lui inse nu se revelă de cătu audiindu lectiunile ce predă Lazaru în ruinele de la Santu-Sav'a unui micu numeru de elevi ce se imbulziau plini de intusiasmu impregiurulu memoritorelui dascalu. Atunci amorulu patriei romane si a Romanismului înflacă anim'a sa si de atunci până la morte, viétia sa nu fii de cătu una lunga si continuă lupta pentru regenerarea, marea si gloriificarea nationalității romane.

Succedandu lui Lazaru, elu aduse în indeplinirea misiunii sale ardorea intusiasta a apostolatului.

Facu gramatic'a, séu mai bine seose d'în midiloculu caosului glosiculu elemintele limbei, traduse matematicelul lui Francoeur, compuse séu compilă geografie si cursuri de stilu, întreprinse cu unulu d'în condiscipulii sei traducerea

*) C. Bolliacu.

si tiparirea metodului si tabeloru lancasteriane si formă una pleiada de primii profesori ce se respandira în tiera la deschiderea scoleloru romane prin judetie. Elu compuse atunci si cantă d'impreuna cu pruncii ingenuchiati înaintea Damnedielului parintiloru nostri

Cantarea demanetiei
D'în buze nevinovate
Cui altui se cuvine
Poternice parinte
De cătu tie a dá.

D'în slav'a stramosiesca
Da amu cadutu, ne 'naltia
De amu nitatu unirea
Ce ne întareă intru tote,
Acum ne fa uniti.

Si depunendu, cum se esprime singuru, că una ofranda, semintiele ce semenă în acea prima-vera a nationalității nostre, adaugă :

D'aceste saduri umiti
Recoritore ploia
De adeveru se pice,
Să creasca, să dea rodulu
Să fimu pre fericiți,

La 1828 Heliade, impunendu-si una noua misiune : misiunea de a lucră a sup'ra natiunii sale prin presa, fondă primulu jurnalulu ce apară în Roman'i'a, Curierulu romanu, ce est regulatu în timpu de doue-dieci de ani, si nu încetă de cătu d'în caus'a evenimenteloru de la 1848.

„Curierulu romanu“ deveni unu centru de rediare ce tramitea ide'a si lumin'a în tota tiera, si în acelu-a-si timpu unu centru de atraciune impregiurulu carui-a gravitatu totu ce est inteliginția, talentu séu sciintia în tiera. N'a fostu june, n'a fostu incepetoru în carier'a literara care să nu afe colonele „Curierului romanu“ deschise, pline de ospitalitate si de afectiune.

La 1836 Heliade creă unu alta publicatiune periodica : „Curierulu de ambe sexe“ foia mensuale care remans si până asta-di modelulu publicatiuniloru de asemenea natura. Aci Heliade publică cele mai multe d'în productiunile sale poetice, precum : Michaid'a, Ruinele Tergovistei, Serafimulu, Visulu, 20 Decembrie, Sburatoriulu, etc. Elu publică asemenea una multime de traductiuni d'în Lamartine, Cervantes, Lord Byron, Voltaire, Moliere, Boileau, Tasso, Guizot si altii.

„Curierulu de ambe sexe“ apară regulatu în timpu de 12 ani si esercită una mare influinția asupra culturei nationale. Să notămu aci, că Heliade fu care pentru prim'a introduse (în alu 5-le periodu alu „Curierului de ambe sexe“) literelul romane strabune, cu cari ne servim totu asta-di, cu tote marile si periculosele pentru dinsulu obstacule ce se redicara d'în partea inamiciloru ascensi ai nationalității romane. Dar' nu est obstaculu, nu est periculu care să intimidizeze pre acestu energicu luptatoriu candu est vorb'a de cultur'a limbei nationale. Elu scia că nu poteamu ajunge la regenerarea nationale de cătu prin cultur'a limbei si literatur'e nationale, si în luptele ce urmarirea marei sale ideii provocă, elu desfasură una energia de defendere si una audacia de atac, care atrase asupra-i multe, varie si dore-rose loviri. Satir'a est una arma la care elu adesea aveă recursu, si pre care o mană cu una terribile cutezantia si energia. Cātu de poternicu est Heliade candu se inarmă de biculu satirei, si-aducu aminte contimpurarii sei : aparițiunea satirei Macésulu si florile isbică fulgerulu pre acei-a în contra caroru-a Heliade îndreptă terribil'a sa verva satirica.

Vedemu, domniloru, că daca figur'a lui Heliade apare incongiurata de acea-si aureola că figura lui Lazaru la inceputulu scoleloru romane, ea apare asemenea grandiosa si imposante la inceputulu jurnalismului si regenerării limbei si literatur'e nationale.

Professori, publicisti si omeni de litere, să venim dar' a depune omagieile nostre la picioarele marei figure a initiatorelui nostru, a apostolului nostru înaintemergutoriu.

Dar' vedu asemenea impregiurulu carului funebru una corporatiune de demni si laboriosii lucratori, acésta est corporatiunea tipografiloru, cari au venitu si ei a-si depune omagieile înaintea patronului lor, că-ci Heliade a fostu asemenea unulu d'în primii nostri tipografi ; tipografi'a sa fiindu stabilita chiaru acilea, în loculu numitu cisméu'a lui Mavrogheni, locu ce a vedutu adesea pre Heliade venindu nu numai cu manuscrisele atătoru juni literatori, ai caroru scrieri, dupa ce li corigéa stilulu, le tipariă gratis în teascurile ospitaliere si amicali ale tipografie sale.

Printre lucratori în aceste tescuri se aflau doi tineri

cari au devenit: unu membru alu consiliului superioru de instructiune publica d. Florianu Aroun si altulu Eminen-tia Sa episcopulu de Buzeu parintele Dionisie.

Dar' nu numai profesori, nu numai publicisti si omeni de litere, nu numai tipografi se vina se se incline inaintea marei figure a lui Heliade; se vina se-si recunoscă pre ini-tiatorulu loru toti acei-a cari sustienu asta-di si au pusu in aplicare puternic'a parghia ce se nmesce asociatiile de cul-tura ce exista asta-di in tiera, Ateneulu, Societatea instruc-tiunii poporului, Transilvani'a, Societatea academica, Econo-mi'a, Societatea filarmonica, etc. au fostu precedate de alte societati alu caroru-a principale motoru totu a fostu marele nostru Heliade.

Pre la 1872 Heliade impreuna cu Constantinu Golescu formara una societate rara, la care luara parte mai toti barbati insemnati d'in capitale, precum si cei trei frati ai domnitorului Grigorie Ghica, adeca Michalache, Alesandru si Constantinu.

Acesta prima societate literara avea unu localu demnu de d'ins'a, ca-ci adunarile membriloru sei se faceau in ca-sele lui C. Golescu, unde este asta-di palatalu domnescu. Tonulu suveranului ocupă fotoliulu membriloru societatii literare.

Heliade cetă aci in mai multe sedintie literare gramatic'a sa, precum si primele sale traductiuni, d'in Lamartine, disperati'a, prevedinti'a, la omu, laculu, rug'a de s'era si art'a poetica a lui Boileau.

Heliade inveteră auditorieloru sei de ce eră capabila ea potă deveni manuta fiindu de unu maestru.

Societatea acesta dură inse forte putienu. Const. Golescu mori, dupa ce inse fundă, impreuna cu Heliade, la mos'a sa Golescu una scola si pensionatu de baieti d'in cele trei judetie d'in pregiuru: Muscelu, Argesiu, Dambovitia, scola ce fu incredintata d-lui Florianu Aroun, pre care Heliade lu invetiă metodulu lancasterianu.

Dupa mortea lui Const. Golescu, Heliade facu cuno-scintia cu I. Campinenu. I. Campinenu iniatiu intr'una societate secreta formata de Nicolae Vacarescu, Const. Campinenu, Emanoilu Florescu si altii in timpul emigra-tiei loru in Brasiovu, se intielesu cu Heliade si pusera amen-douii bazele unei noue societati. Acesta fu Societate a filarmonica, la care se asociara toti barbati emi-ninti si toti boierii insemnati cari atunci erau cei d'ntăiu a luă parte la lucrările ce aveau de scopu cultur'a natio-nale. Grigorie Cantacozino, Iancu Vacarescu, Stolniculu Bratiaru, Ionu Statirėnu, Emanoilu Florescu, Emanoilu Filipescu, Golescu Nicolae, Scarlatu Cretulescu, Petrache Poenaru, Ionu Odobescu, Nic. Danielopolu, Banulu Grigorie Balenu, Ionu si Scarlatu Roseti, Grigorie Racovitia, Ionu Manu, Cost. Aristia, C. Manu, Manescu, Andronescu Maria, Vacarescu Irin'a, etc., se grabira a respunde la apelulu fa-cutu de Heliade si Campinenu, si-deslegara cu generositate pung'a si fure in pozitiune de a fundă scol'a dirigiata de Heliade si Aristia, in care junii scolari se ocupara cu lite-ratur'a, cu declamatiune si cu musica. D'in acesta scola esira primii artisti dramatici.

La 29. augustu 1834, Heliade invetiă pre toti mem-brii societatii si mai multi d'in notabilii capitalei si se dete inaintu a lui prim'a reprezentatiune in limb'a romana: Fa-mulu de la Voltairu, tradusu in versuri de He-liade. — Romanulu, dicea B. Catargiu, incaltia coturnulu, luă masc'a comica si facu se resune pre scena acea limba ce mai inainte cu 15 ani socoteă cine-va că nu este in stare de cătu se esprime numai cunoscintiele muncitorului, seu celu multu (care eră si mai reu) raticitele idei ale logofetiloru vremii.

Eta, d-loru, originea teatrului romanu, si comitatulu teatrului, impreuna cu artistii dramatici Romani, vinu si ei asta-di la rondulu loru a aduce omagie le loru principalulu fondatoru alu teatrului nationale.

Aprope trei ani cătu dură Societatea filarmonica, tea-trulu romanu luă sub impulsionea lui Heliade unu aventu seriosu si una directiune classica. Principalele opere si tra-ductiuni dramatice ale lui Heliade fure: Fanatismulu, Zeira, Amfitrion, Marino Faliero, Ambifoscarii, etc.

Preste curendu intr'una noua directiune se va indreptă fecund'a activitate a acestei inteligentie universale.

Evenimintele de la 1848 aruncara pre Heliade in aren'a politica si lu-pusera in capulu miscari revolutionare.

Timpulu de a se scrie una istoria completa si impar-tiale a lui Heliade că omu politicu de la 1848 incoce nu a sositu inca. Luptele sunt inca pre recinte si pasiunile inca viue pentru a formulă unu judiciu definitivu si nerevocabile asup'ra vietii politice a lui Heliade. Unu lucru remane positivu; actiunea sa la 1848 că membru alu guvernului si alu locotenintei domnesce (recunoscata de Porta) fu dominatoria. Elu fu sufletulu revolutiunii. Proclamatiunea ce elu o dete de la Islazu electrică si comotiă tota tier'a, si Constitutiunea ce a redactatu-o elu si a proclamatu-o cu cele 22 ale sale ar icule, contine tote principiele nationali, liberali si democratice ce facu fondulu Constitutiunii si legislatiunii nostre de asta-di.

In timpul esiliu lui seu la Brasiovu, la Parisu, la Londr'a, la Chio, la Constantinopole, elu pledă pretotindeni caus'a Romaniloru, cari tandu a lumina cabinetele si opiniunea publica in Europ'a asup'ra celoru relative la tierete nostre. Elu scrie in limb'a r'ncese: Le Protectorat du

Czar, mémoires sur la régénération rou-maine, les actes des hommes de 48, souve-nirs et impressions d'un proscrit, dossier relatif aux affaires des principautés d'anubiennes. In Constantinopole incepū unu jurnalul, „Conservatorulu,” in care publică numerosi si importanti articli asup'ra cestiuniloru d'iei. In fine, in insul'a Chio incepū a scrie unu tratatu completu de istoria universale, precum si traductiunea bibliei impreuna cu biblicele, lucrare colosale ce o continuă mai tardu intorcundu-se in tiera cătra finele anului 1858, candu a mai inceputu si publicatiunea intitulata Issachar, care a devenitu insemnatulu volumu: Echilibrulu intre antitesu.

In timpul lui Voda Cuza, Heliade a scrisu 4 volume d'in bibliotec'a portativa, in care a tratatu diverse cestiuni de gramatica, in limba si literatura populara, a reinceputu, „Curierulu romanu,” care nu dură de cătu forte putienu, precum si unu altu jurnalul „Proprietarul romanu”, ce nu aparū de cătu pre timpul candu se agită marea cestiune rurale. Totu in acesta epocă aparura brosiurele Institu-tiunile Romaniei, votulu si resvotulu Unirea si Unitatea, Doue horde sinatiu-ne a, etc.

Verv'a si adesea veheminti'a de limbagiu ce se ob-servă in aceste scrieri politice au contribuitu a atrage asup'ra lui Heliade violente atacuri si puternice perse-cutiuni.

Intr'una poesia adresata lui Schiller, Heliade, gandin-du-se pote la dorerile si amaritiunile ce a suferitu de la contimpuranii sei, pare a se avé pre sine in vedere, candu dice cu amaritiune poetului germanu:

Avusi de adversaru pre omu; si-atătu ajunge
Te érta se-i faci reulu, ér' binele nici mortu;
Ti érta pre Baraba, pre Christu lu crucifica;
Insulta-lu, te onora, strivesce-lu, te adora;
Dă-i gloria, onore, te' mpila de ultragiu;
Dă-i patria, dă-i nume, esilulu te-ascépta;
Dă-i adevuru, dreptate, calomni'a ti-e parte,
E orbu si-i dă-i lumina; elu vede câte n'ai;
E mutu si lu faci cu limba, te musca cá viper'a;
Dă-i viitoriu, viétia, că-ti ie elu si trecutulu;
Realta-lu pân' la ceruri; de viu te-afunda 'n iadu:
Acestu-a e pecatulu seu omulu celu caditu.

Scrierile politice nu impedece pre Heliade de a-si in-dreptă infatigabil'a si universal'a sa activitate spre ocupatiuni curatu literarie si didactice. Fiindu eforu alu scoleloru elu compuse si tipari una carte didactica asup'ra istoriei Romaniloru, unu abecedaru, unu cartu de lectura si rugelu seu moral'a evan-gelica. Problemele scolastice au avutu totu-de-un'a unu locu insemnatu in ocupatiunile sale si nu potemu trece cu vederea unu remarcabile raportu ce, că inspectoru generale alu scoleloru, adresă cătra vechi'a Eforia si in care, ca multi ani inainte de 48, cereă scole reale, profesionale spre a dá tiereti barbati speciali de a trai prin ei insi-si, ér' nu logo-feti si declamatori nepotendu deveni de cătu postulanti pri-mejdiosi si nepotendu trai de cătu d'in bugetulu Statului.

Spre finele vietii sale Heliade se intorse cătra lucra-riile sale de predilectiune curatu literarie si poetice. Fiindu presiedinte alu Societatii pentru invetiatur'a poporulu, una arena i eră deschisa care lu chia-mă cu amoru si veneratiune; arena Ateneului romanu; audu inca resunetulu salei Ateneului de intusiastele aclama-tiuni ale unui publicu imensu candu vediu pre veteraunu literaturu romanu suindu-se incarcatu de ani, de gloria si de geniu pre jun'a tribuna a Ateneului. Poem'a lui Osian tradusa in versuri. Mai multe alte fragmente de poesia epi-ca, lirica, dramatica, satirica (ca-ci Heliade a incercatu tote genurile literari si in tote a fostu superiore) fure ascultate de auditorulu Ateneului. Ultim'a ora ce Heliade vorbi in publicu fu de pre tribun'a Ateneului. Acolo se stiusera ul-timele radie ale acestui luciferu alu literaturu romanu. In presinti'a vervei, vigorii si junetiei sale de spiritu, ce ne intusiasmă si ne incantă pre toti, eramu departe de a pre-vedé unu asié de apropiatu si lamentabile sfirsitu.

Dar', domniloru, nu voiu caută printr'una peroratiune patetica se vi smulgu lacrimu pentru a plange pre marele barbatu alu carui corpu lu-vedemu inaintea nostra. Heliade si-a luatu aventulu spre nemurire: Heliade traiesce si este viu in midioleulu nostru. „Eu sum, d'ice Domnulu, inviarea si viétia”, celu ce crede intru mine de va si murf, viuu va fi.” De si a muritu Heliade, viu va fi in eternitate. „Rom.”

Maramuresiu-Sigetiu, 14. maiu 1872.

In 3. l. c. sér'a la 10^{1/2} ore campanele besericeloru capitalei maramuresiane anuciara focu. Unu grasdu in apropiarea curtii urbane, d'in nebagarea de sēma a unui cucieru létu, dede flacarele, ce detrunchiara in tempu de 2—3 ore cele mai frumose edificie alle urbei nostre. Foculu se incinse la marginea sudu-ostica a piatului si luă direc-tiunea ventului cătra nordu-vestu, consumandu totu ce i-stă in calle. Prim'a victima fu curtea urbana, apoi urmara, in-tre aite le, capell'a romana, odaitale ospetariei erariali (corona), institutul calugaritiloru, cas'a comitatensa, frumos'a beserica catolica cu turnulu seu maretiu, gimnasiulu realu allu pia-ristiloru, claustrulu acestoru-a, turnulu besericei reformati-loru si alte edificie, cari formau decorulu Sigetului.

Eră ingrozitoru a vedé si audi caderea campaneloru si a turnuriloru.

Daun'a totale se urca la 3—400,000 fl.

Numai asemenea calamitate pote se ne faca a pretiuif si dori infintiarea reuniuniloru de pompieri. Despusetiunile magistratului nostru si opintirile privatiloru s'au aretatu de insuficiente in faci'a flacareloru furibunde.

Cinci fiintie omenesci se prefacura in cenusia cu asta ocaziune, anume: doue femei betrane, doue copille (tote patru in cas'a seraciloru langa capell'a romana) si unu te-neru judanu.

La cas'a comitatului au arsu tote actele de sub abso-lutismu (d'in anii 1850—1860.) Chiaru si in comunele vecine se afla foliante portate de capritiulu ventulu.

E una mare norocire, că foculu a cercatu in mai mare parte pre de acei-a, cari au mediloce pentru a suportă dannele; asié d. e. errariulu nu va semti pre tare lovitur'a. Dar' cu atătu mai tare o semte paroch'a romana d'in locu, care, precum se vede, ascépta in daru dotatiunea promisă de guvernulu. Guvernulu ar' face pre intieptiesce, daca ni-o ar' asigură inca innainte de alege-ricu pentru dieta.

P. S. Apropos: in cestiunea alegeriloru am se ve insciintiediu, că ungurii stangaci vrēu se pasiesca in tote cercurile d'in comitatu cu candidati proprii.

Fostii nostri deputati dd. Petru Mihali si Basiliu Iarca si-au facutu darea de sēma in faci'a alegatoriloru loru, cellu d'antăiu la 12. maiu, in Visieu, ér' cellu d'in urma la 30. aprilu in Callinescu. Desfasurarea conduitei loru d'in trecutulu si a programului pentru venitoru se dice a fi fostu primita cu multiamie si entusiasmu.

Dlu vicariu M. Pavelu este candidatulu romaniloru pentru cerculu Sigetului. Inca nu se scie cine i-va fi con-tr'a-candidatulu.

Intelligenti'a d'in Strimtur'a cu ajutorulu Izaniloru a datu la 12. l. c. in favorulu scolei confessionale de acolo una reprezentatiune teatrale urmata de declamatiuni („Cătra femeile romane” de Ios. Vulcanu, „Intre pocalle” de Iust. Popfiu, etc.) si dantiu. Ventulu curatu se urca la 60 fl. v. a. Atătu stim. diletanti si diletante, cătu si publiculu parte-cipatoriu merita deplina recunoscintia pentru acestu sacrifi-ciu pusu pre altariulu educatiunii poporulu romanu. Nu-mai una impregiurare ne-a attinsu cam reu d'in partea acestei intreprinderi umanitarie, si anume: că pies'a repre-sentata n'a fostu romanesca. E dreptu, că una parte d'in binevoitorii diletanti nu sciu limb'a romana, si asta consi-deratiune cu scopulu salutaru escusa inconvenientulu. Sun-temu inse asigurati, că in venitoru se voru dá si piese romane. Ast'a, ce e dreptu, va merge cam cu greu, de or-ce nu multi posedu la noi limb'a romana atătu de bine, că se pricépa deplinu, se produca esactu si se pota gustă cu placere una reprezentatiune romanesca. Inse totu ince-putulu e greu.

(Miscaminte electorali.) In conferinti'a reuniu-nii politice a romaniloru d'in Bihari'a, tienuta in Oradea-Mare la 21. maiu, c. n. s'a statoritu si primitu de candi-dati ai partiei nat. rom. in cerc. elect. de Ceio'a: Aless. Romanu, in cerc. el. de Beiusiu: Parteniu Cosm'a, adv.; in cerc. el. de Alesdu (Crisiu-rep.) Ionu Gosm'nu, comiss. supr. comitatense preste drumuri; in cerc. el. de Tinc'a: Giorgiu Pop'a, ref. scol. la consist. d'in Aradu; in cerc. el. de Ugra, se decise: a se invită unulu d'intre Mocioneni. (Dar' in cerc. el. de Margit'a? Nu ni-se scrie. Ne miramu multu că onorab. conferinti'a n'au aflatu cu calle a desvoltă activitate in acestu cercu, unde populatiunea romana este in majoritate si daca inteligenti'a rom. ar' luptă cu energia, reessirea unui candidatulu rom. de si diffi-cile, ar' fi segura. — In cerc. elect. de Tinc'a, unde riva-litatea candidatiloru magiari, unulu (Lipovnischi) governa-mentale, altulu (Desieu) oppositionale, cari se voru luptă cu tote poterile, va face usioru triumfulu candidatulu rom. daca inteligenti'a rom. nu va plne manile in siuu. Josu indolentia! că-ci altmintrea caus'a nostra nu se va innaintă si peccatulu cade in capulu inteligentiei rom. Red.)

D'in Cetatea-de-Petra primimu incunoscintiaru că D. Földvári, capitanulu s. allu districtulu voiesce a face cá unulu d'intre deputatii districtulu si fia alesu D. Ionu Si-orbanu, fostu capitanu supr. allu Cetatii de-Petra si de presenta dirigitu dominiulu eppescu de Beiusiu. Dupa alta versiune aflamu că vointi'a Dlu Földvári este a se alege: DD. Iosifu Popu si Vasiliu Buteanu, adeca fostii deputati. Precum se vede in districtulu mamaligariloru prefectulu si candidedi si alege pre deputati; dar' ore alegatorii romani si inteligenti'a (!) romana (!!) unde sunt? „Adame unde esci!” Adamu eră ascunsu iatr'o tufa désa, de unde abié cutediase a-si scoate vofulu nasulu rusnatu de peccatulu poltronneriei sale. — Dieu, mare minune, daca guvernulu magiaru nu va luă mamaligariloru si mani-cipulu, precum li-a luatu judecatori'a. Ce sunt vrednici acesti iloti spiritali, de drepturi politice? si de unu mun-icipiu romanescu? daca nu-su harnici a-lu administră si d'a fi domni pre cas'a loru.

Respunsu Dlui Dr. At. Marienescu

in Oravitia.

(Urmare)*

Fastii Romani. — Fastii Consulares.

Am dîsu in capulu locului, cã de la triburi va sè scoborim la gînti si familiile romane; si am mai adausu, cã potendu face, vomu presentã si cãte una illustratiune genetica; era acum, cã sè implinim ce am promis, judecãmu mai potrivitu, a provocã la Fastii Romani, ori mai bine seria millenaria a consiloru romani, va sè dîca, la totu anulu doue geme scumpe a familieloru si gîntiloru alese consularie.

Inse in locu de a comentã importantia Fastiiloru romani, pentru genealogia rasei latine lasamu sè urmeze doue modele; unulu d'in tempii republicei, altulu d'in dilele imperatiiloru.

I. Fastii Romani.

A. u. c.	a) D'in Republica.	A. a. Chr.
298.	M. Valeriu Maximu Lactuca	456.
	Sp. Verginiu Tricostu Caelimotanu	
299.	F. Romiliu Rocu Vaticanu	
	C. Veturiu Cicurinu	455.
300.	Sp. Tarpeiu Montanu Capitolinu	
	A. Alterniu Varu Fontinale	454.
301.	P. Curiatu Fistu Trigeminu	
	Sex. Quintiliu Varu	453.
302.	T. Meneniu Lanatu	
	P. Sestiu Capitolinu	452.
303—304.	(Decemviri)	451—450.
305.	L. Valeriu Publicola Potitu	
	M. Horatiu Barbatu	449.
306.	Lar. Herminiu Aquilinu	
	T. Verginiu Tricostu Caelimontanu	448.
307.	M. Geganiu Macerinu; C. Iuliu Iulu	447.
308.	T. Quinctiu Barbatu Capitolinu IV.	
	Agrippa Furiu Fusu	446.
409.	M. Genuciu Auguriu, C. Curtiu Philo	445.
310.	(Tribuni militari)	444.
311.	M. Geganiu Macerinu II.	
	T. Quinctiu Barbatu Capitolinu V.	443.
312.	M. Fabiu Vibulanu	
	Postumu Aebutiu Elva Cornicenu	442.
313.	C. Furiu Fusu Pacilu	
	M. Papiriu Crassu	441.
314.	Proculu Geganiu Macerinu	
	L. Meneniu Lanatu	440.
315.	T. Quinctiu Barbatu Capitolinu VI.	
	Agrippa Meneniu Lanatu	439.
316.	(Tribuni militari)	438.
317.	M. Geganiu Macerinu III.	
	L. Sergiu Fidenate	437.
318.	M. Corneliu Maluginense	
	L. Papiriu Crassu Mugillanu	436.
319.	C. Iuliu Iulu II.	
	L. Verginiu Tricostu	434.
321—322.	(Tribuni militari)	433—432.
323.	T. Quinctiu Pennu Cincinatu	
	C. Iuliu Mento	431.
324.	L. Papiriu Crassu	
	L. Iuliu Iulu	430.
325.	L. Sergiu Fidenate II.	
	Hostu Lucretiu Tricipitinu	429.
326.	A. Corneliu Cossu	
	T. Quinctiu Pennu Cincinatu II.	428.
327.	C. Serviliu Structu Ahala	
	L. Papiriu Crassu Mugillanu II.	427.
328—330.	(Tribuni militari)	426—424.
331.	C. Semproniu Atratinu	
	Q. Fabiu Vibulanu	423.
332.	(Tribuni militari)	422.
333.	Numeriu Fabiu Vibulanu	
	T. Quinctiu Barbatu Capitolinu	421.
334—340.	(Tribuni militari)	420—414.
341.	M. Corneliu Cossu	
	L. Furiu Medulinu	413.
342.	Q. Fabiu Ambustu	
	T. Furiu Pacilu	412.
343.	M. Papiriu Mugillanu	
	C. Nauciu Rutilu	411.
344.	M. Aemiliu Mamercinu	
	C. Valeriu Volusu Politu	410.
345.	Cn. Corneliu Cossu	
	L. Furiu Medulinu II.	409.
346—360.	(Tribuni militari)	408—394.
361.	L. Lucretiu Flavu	
	Ser. Sulpiciu Camerinu	393.
362.	L. Valeriu Politu	
	M. Manliu Capitolinu	392.
363—387.	(Tribuni militari)	391—367.
388.	L. Sextiu Sextinu Lateranu	
	L. Aemiliu Mamercinu	366.
389.	L. Genuciu Aventinense	
	Q. Serviliu Ahala	365.
390.	C. Sulpiciu Peticu	

*) Vedi Nrii 48, 49 si 50 ai „Fed.“

391.	C. Liciniu Calvu Stolo	364.
	Cn. Genuciu Aventinense	
	L. Aemiliu Mamercinu II. etc.	363.

II. Fastii Romani.

A. u. c.	b) Sub imperati.	A. d. Ch.
753.	C. Caesare fil. si nep.	
	L. Emiliu Paullu.	1.
755.	M. Viniciu	
	P. Alfenu Varu	2.
756.	L. Aeliu Larua	
	M. Serviliu	3.
757.	Sex. Aeliu Catu	
	C. Sentiu Saturninu	4.
758.	L. Valeriu Messala Volesu	
	Cn. Ciana	5.
759.	M. Aemiliu L. fil. Lepidu	
	L. Arruntiu, istoricu substituti:	
	D. Atteiu Capito, Ictu C. Vibiu	6.
760.	A. Liciniu Nerva Silanu	
	Q. Caeciliu Metelu Creticu	7.
761.	M. Furiu Camillu	
	Sex. Noniu Quinctilianu	8.
762.	C. Poppaeu Sabinu	
	Q. Sulpiciu Camerinu	9.
763.	P. Corneliu Dolabella	
	C. Juniu Silanu	10.
764.	M. Aemiliu Lepidu	
	T. Statiliu Tauru	11.
765.	Germanicu Caesare	
	C. Fonteiu Capito	12.
766.	C. Siliu	
	L. Munatiu Plancu	13.
767.	Sex. Pompeiu	
	Sex. Appuleiu	14.
	(More Augustu de 76 ani in 19 aug.)	
768.	Drusu Caesare	
	C. Norbanu Flaccu	15.
769.	T. Statiliu Tauru	
	L. Scriboniu Libo	16.
770.	C. Caeciliu Rufu	
	L. Pomponiu Flaccu	17.
771.	Tiberiu Caesare III. Substitutu:	
	L. Seiu Tubero, Germanicu Caesare II.	18.
772.	M. Silanu	
	L. Norbanu	19.
773.	M. Valeriu Messala s. Messalinu	
	M. Aureliu Cotta	20.
774.	Tiberiu Caesare Augustu IV.	
	Drusu Caesare II.	21.
775.	C. Sulpiciu Galba	
	D. Hateriu Agrippa Substitutu:	22.
	M. Cocceiu Nerva	
776.	C. Asiniu Pollio	
	C. Antistiu Vetus	23.
777.	Corneliu Cethegu	
	Viselliu Varro	24.
778.	M. Asiniu Agrippa	
	Cossu Cornelia Lentulu	25.
779.	C. Calvisiu Sabinu	
	Cn. Corneliu Lentulu Gaetulicu	26.
780.	M. Liciniu Crassu	
	L. Calpurnio Piso	27.
781.	Ap. Iuniu Silanu	
	P. Siliu Nerva	28.
782.	C. Rubelliu Geminu	
	C. Fufiu Geminu	29.
783.	M. Viniciu	
	L. Cassiu Longinu	30.
784.	Tiberiu Aug. V.	
	L. Aeliu Seianu, etc.	31.

(Va urmã.)

Economicu. Temperatur'a d'in 22. maiu a fostu frumosa inse ventosa; caldur'a pucinu apesatoria; starea termometrului erã + 20°, starea barometrului 28" 5", starea apeii neschimbata.

Semenaturile sunt mandre si ne indreptatescu la sperantie frumose; in tote partile Ungariei si a Ardelului inse se plangu de secet'a cea mare ce s'a intinsu de unu tempu incoce preste aceste tiere, si sè simte forte lips'a ploiei, asié incãtu, daca nu va plouã cãtu mai curundu, ni se nimicescu tote acele sperantie cari le-amu mai avutu. D'in caus'a secetei nu se pote semenã neci cucuruzulu, si daca acestu-a pãna in 1. iuniu nu va ajunge in pamentu, pucinu malaju vomu mancã, cã-ci nu va avé tempu de a se coce. — Era d'in Palanc'a se comunica, cã acolo semenaturele asemenea sunt prè mandre, numai nu potu scapã de ap'a cea multa, ce a remassu de la innundatiune, acolo adeca dorescu secetea d'in acele locuri, unde e stricaciosa.

Ce se tiene de viie, prospectele sunt imbucuratorie prin partile nostre, lemnulu e sanetosu si a datu de tempuriu; vinicerii inse dîcu, cã pre langa tote aceste-a, rodulu nu va correspunde acceptãrilor nostre, d'in causa, cã viele in forte multe locuri, in mai multi anni dupa-o-laltu au fostu totu batute si atacate de grindina. — Era in Bur-

gundi'a e pucina sperantia; pentru recel'a, umedial'a si ploiele cele multe, asié incãtu sementi'a dispare chiaru in bobocelulu ei.

D'intr'una scrisore privata ce primimu de la unu amicu, betranu economu, d'in giurulu Albei-Lulie, impartesimu urmatoriele date: „Ce se atinge de economia, radimulu si sustienerea romanului, pre aici este forte reu. De la Pasce nu a mai plouatu; granele de toamna sunt de totu mice; secar'a inspicata numai de doue palme si mai mica; locurile semenate cu grãu de primavera sunt negre; porumbu (cucurudiu) nu am semenatu, pre unde s'a si semenatu nu au resaritu, — cautatu se afla stricatu, pre semne toamna a fostu umeda si preste ea au venitu frigulu cellu mare si au inghiaciatu. Vineele sunt frumose. Struguri nu sunt prea multi dara mari si tare innaintati, dau semne de inforire si daca augustu si septemvre va fi caldurosa vomu be era vinu bunu.“

Lassamu se urmedie aici raportulu economicu alu consulatulu c. r. d'in Brail'a: Dupa raporturile oficiale si private, starea semenatureloru d'in districtele moldovene subordonate (sic) acestui consulatu c. r. *) Putn'a si Tecuciu, si d'in cele romane Brail'a, Romnicu-Saratu si Ialomiti'a, e forte imbucuratoria. Inse dorere cã semenaturele de toamna nu s'au potutu astfelu cultivã, pre cum se intemplã acest'a in alti ani; fiindu cã, d'in caus'a tempului ploiosu si rece, ce s'a inceputu numai decãtu toamna trecuta, inca innainte de ce s'aru fi culesu cerealieloru, lucrãrile campulu nu s'au potutu face si acest'a mai cu sema pentru cã aici e lipsa mare de vite de jugu si de dileri lucratori. Pentru ace'a dar' semenaturele de toamna de abiè cu datu diumatate atãtu-a, cã in alti anni.

Semenaturele de primavera inse sunt cultivate cu multu mai bine cã de rondu si voru fi si mai manose afara de cucuruzu. Daca tempulu va fi totu asié de favoritoriu, precum a inceputu a fi de o luna incoce, atunci annulu acestu-a va fi forte binecventatu cu cerealie. Mai insemnãmu pre scurtu, cã in portulu de la Brail'a, nu este acea miscare viua, care erã in alti anni in privintia esportulu cerealieloru, fiindu cã d'in tierrele esterne pãna acum se facu pucine intrebãri.

Cerealie pentru Banatu si Ungari'a inferiore se transporta de la statiunile dunarene superiore d'in Romani'a mica.

VARIETATI.

*) (M. S. Domn'a Romaniei, Elisabeta, in Viena.) — M. Sa Imperatorele Austro-Ungariei, intorcandu-se d'in caletoria in Ungaria, Domineca, 30 Aprile, 12 maiu, pre la orele 9 de demanetia, si aflandu cã M. Sa Domn'a este la Viena si cã va sè plece in acea-si di, tramise indata unu adjutante la M. Sa, spre a se informã de ora, la care o pote vedé. La 12 ore M. Sa Imp. veni, insocitu de adjutantulu generale contele Bellegarde, la Grand-Hotel, unde coborise M. Sa, si-i facu visita, informandu-se de M. Sa Domniterulu si aretandu viulu interessu ce porta pentru M. Sa si pentru fericirea Romaniei.

In aceea-si di, ministrulu presiedinte, contele Andrassy, a fostu primitu de M. Sa intr'o lunga audienta. M. S. Domn'a mai primi visitele Archiducelui si Archiducesei de Reiner, Archiduciloru Wilhelmu si Ernestu, Ducelui si Ducesei de Moden'a.

La 12 ore si diumetate, M. Sa plecã d'in Viena si s'era se imbarcã la Pest'a, pre vaporulu companiei Dunarei pana la Baziasiu, unde M. Sa trecu pre batelulu romanu Stefanu-cellu-Mare, care venise acolo inaintea M. Salle.

(Mon. Rom.)

(Conventiune-Telegr.) Vineri, la 28 aprilie (10 maiu), au fostu preschimbate la ministerulu afaceriloru straine ratificãrile conventiunii telegrafice inchiata la 8 Augustu 1871 intre administratiunea telegrafica a Austro-Ungariei si aceea a Romaniei.

(Mon. R.)

— Priu inaltulu decretu cu No. 833, d'in 28 aprile 1872, M. Domnulu Romaniei a bine-voitu a autorizã pre d. George Costa-Foru, ministru alu afaceriloru straine a ratificã conventiunea de estraditiune inchiata cu Serbi'a la februaru 1870.

(Monitorulu.)

*) (Eppulu Strossmayer) care pana acum au refusat d'a recunosce dogm'a de infalibilitate a iesitorulu, au fostu invitatu prin Curi'a romana a notificã in timpu de 6 septemane, supune-se decisiuniloru conciliulu d'in 1870? De refusa a se supune, va fi destitutu si escommunicatu. Amicii Eppulu Strossmayer assecura, — precum dîce „Corresp. Slava“ — cã d'insulu va remanè credinciosu convicciuniloru sale actuali. Acestu-a este singurulu eppu carele pre facia si apriatu s'a separatu de Pap'a in

*) Auditi DDi ministri ia Romaniei libere! daca districtele tierrei sunt „subordonate“ consuliloru ostrunguresci apoi tierri'a intrega este subordonata consulatulu generalu d'in Bucuresci. D. Ministru alu afaceriloru esterne alu Romaniei este detoriu a infruntã assemene impertinentia, efruntaria si nerusinare consulare ostrunguresca, cã-ci de nu, apoi mane poimane judanii de la banca franco-hungariana, carei-a guvernulu cellu patrioticu alu Romaniei dede monopolulu tutunulu pre 15. anni! are sè ve jecce si mai allu draculu. Bine va si face, cu mogicii mogicesce. Ticalo-i Maria Ta! — Red, „F.“

